

Iz povijesti vaterpola

Gotovo je sigurno da je vaterpolo najomiljeniji vodeni sport kod nas. On je osobito razvijen na našem primorju, gdje postoji najviše klubova, mada su naše dvije najbolje momčadi (»Mladost«, »Partizan«) iz unutrašnjeg dijela zemlje.

Ma koliko da je taj sport kod nas popularan, o njegovom se nastanku i razvoju malo kod nas piše i zna. Da bih ispunio tu prazninu, evo nekoliko najvažnijih podataka iz povijesti tog sporta i njegovog razvoja.

Kao i mnogim drugim, danas vrlo popularnim sportovima, i vaterpolu je domovina bila Velika Britanija, točnije Škotska.

Prošlo je već sto godina otkako se u svijetu igra ova temeperamentna sportska igra u vodi. Naime, 1869. godine u Glasgowu je odigrana prva utakmica na neomeđenom igralištu, bez vratnica i ikakvih pravila. Prirodno da su te prve utakmice bile surove, pa je već 1870. g. londonsko plivačko udruženje (London Swimming Association) odredilo komisiju koja je trebala napraviti prva vaterpolska pravila da bi »football in the water« (nogomet u vodi), kako su onda zvali vaterpolo, učinili krotkijim i privlačnijim sportom.

U godinama koje su zatim slijedile vaterpolo se usavršava, igra se uokviruje određenim pravilima, pa već 1876. g. u mjestu Bournemouthu na otvorenom moru odigrava se susret dviju ekipa sa po 7 igrača sa svake strane. Igralište je bilo dugo 46 m, dok su mjesto golova bile postavljene zastavice. Iste godine William Wilson iz Glasgowa piše prva pravila. Već slijedeće godine (1877) po tim se je pravilima odigrala utakmica na rijeci Dee. Na toj je utakmici igralište bilo prvi put omeđeno. Prvi susret dviju momčadi Glasgowa i Paisleya odigran je 1877. g. u Glasgowu a u povodu otvaranja kupališta »Victoria«.

Tih godina donesena su nova pravila, koja su, pored već poznatog, propisivala golove, zatim da se ne smije igrati s dvije ruke i da se igrači ne smiju odupirati od dna.

Godina 1879. je značajna po tome što je vaterpolo prešlo u Englesku na svom putu prema kontinentu. Prva zabilježena utakmica u Engleskoj odigrana je 1879. g. između Henleya i Dudleya. Golovi su bili široki 4,5 m, a igralo je 9 igrača na svakoj strani.

Kako su mnogi vaterpolo susreti odigravani razno, tako se postojela pravila (škotska i engleska) ipak razlikovala i različito tumačila, Swimming Association Velike Britanije je odlučio da utvrdi pravila, koja su zahtijevala da svaka strana ima po 6 igrača, da golovi budu široki 10 stopa a visoki 12 palaca. No i ta su pravila već 1880. g. doživjela promjene na sastanku klubova iz Engleske, Škotske i Irske. Vrata su, po tim novim pravilima, bila široka 8 stopa a široka 3 (na dubljoj strani), odnosno 5 stopa (na plićej strani) igrališta; vratar nije smio bacati loptu preko centra; uvedeni su suci na голу i sl. Odmah zatim ta su pravila prihvatili svi klubovi Velike Britanije. Prva zvanična engleska pravila izdao je Amateur Swimming Association 1888. g., kada je održano i prvo prvenstvo Engleske. Pobijedio je klub »BURTON OF TRENN«.

Godine 1908. osnovan je Međunarodni vaterpolski savez (International Waterpolo Board) koji je utvrdio svoja pravila igre, koja su se zatim poštivala i dugo bila važeća.

Na kontinentalnom dijelu Evrope vaterpolo se najprije počeo igrati u Njemačkoj. Nijemac Fritz Knies prenosi tu igru iz Engleske u svoju zemlju 1898. g. Iste godine Bayer izdaje prva njemačka pravila. Dvije godine kasnije nova pravila objavljuje Drajmer, da bi 1905. g. komisija u sastavu Bischof, dr Brask, Drojmer, Kron i Lisman priredila novo, dopunjeno izdanje pravila, koja su važila za cijelu Njemačku.

Nakon što je vaterpolo postao popularan u Njemačkoj, naglo se počeo širiti u drugim zemljama gdje ga

prihvaćaju i u svoje sredine uvode svi poznatiji plivački klubovi Evrope.

U Jugoslaviji se vaterpolo počeo igrati još 1907. g. Među prvima u Evropi tu novu igru prihvaća »Somborsko sportsko društvo«, koje iz Budimpešte prenose studenti Somborci u svoj grad, pa taj datum ujedno predstavlja početak njegova igranja kod nas.

Odmah poslije Somboraca splitski studenti, koji su studirali u Pragu, prenose vaterpolo u Split i na kupalištu »Bačvice« 1908. g. demonstriraju prvu vaterpolo utakmicu na Jadranu. Odmah zatim tu su igru prihvatili i ostali splitski i dalmatinski studenti u Zagrebu, te 1922. g. u Splitu osnivaju plivački klub »Baluni« (koji je od 1925. zove »Jadran«). Osim u Splitu vaterpolo se širi u Zagrebu gdje su ga prenijeli studenti koji su studirali u Beču. Oni u okviru HAŠK-a osnivaju plivačku i vaterpolo sekciju. Već 1921. g. formira se u Zagrebu i Plivački savez Jugoslavije. Te su godine osnovani i plivačku i vaterpolo sekciju. Već 1921. g. formira se u Zagrebu i Plivački stvez Jugoslavije. Te su godine osnovani i plivački klubovi u Ljubljani, i na Rijeci; u Dubrovniku i Karlovcu 1924. godine.

Prvo državno prvenstvo Jugoslavije održano je 1921. g. na Bledu. Sudjelovali su momčadi »SSU« iz Sombora, »Victoria« sa Sušaka, HAŠK iz Zagreba, »Ilirija«, »Primorje« i Ljubljanski športski klub iz Ljubljane. Naslov prvog vaterpolskog prvaka zemlje osvojila je momčad »SSU« iz Sombora.

Prvi međunarodni vaterpolo turnir kod nas odigran je na Maksimirskom jezeru u Zagrebu u povodu 20. godišnjice HAŠK-a. Pobijedila je momčad HAKOACH iz Beča, dok su splitski »BALUNI« bili drugi.

Od tih prvih utakmica kod nas do danas prošlo je mnogo vremena. Od tada se način igre usavršavao i mijenjao, pa su se u skladu s tim i pravila više puta mijenjala slijedeći dinamiku razvoja te sportske igre.

Prvi međunarodni nastup naša je reprezentacija imala u Beogradu 1927. g. protiv Poljske (8:0) i Čehoslovačke (2:2). Iste godine naši su igrači nastupili prvi put na prvenstvu Evrope u Bolonji sudjelujući od tada gotovo u svim međunarodnim susretima. naši su odabranici bilježili značajne međunarodne uspjehe. Jugoslavenski uspjesi su osobito zapaženi nakon 1950. g., tako da su naši vaterpolisti uz Mađare, Talijane i Sovjete među najboljima na svijetu. Svoj najveći uspjeh naši su igrači zabilježili u Meksiku kada su na olimpijskim igrama osvojili zlatnu medalju. Ako ovome dodamo i rezultate koje su u kupu šampiona postigla naša najbolja dva kluba »Mladost« iz Zagreba i »Partizan« iz Beograda (ukupno su 7 puta bili prvaci tog najkvalitetnijeg klupskog prvenstva na svijetu), onda s pravom možemo reći da Jugoslavija u ovom sportu predstavlja pravu velesilu.

